

Zmierzch
liberalnego porządku
międzynarodowego
2011–2021

Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

Roman Kuźniar

Zmierzch
liberalnego porządku
międzynarodowego
2011–2021

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2022

Recenzje:

dr hab. prof. ucz. *Łukasz Jureńczyk*, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

dr hab. prof. ucz. *Paweł Soroka*, Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja i korekta:

Marek Szczepaniak

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Copyright © 2022 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Publikacja książki dofinansowana przez Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego

ISBN 978-83-66849-40-2

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Jerzy Łazarski*)

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Rozdział I. Krótki żywot liberalnego porządku międzynarodowego	19
O pojęciu porządku międzynarodowego	19
Wolny rynek i liberalna demokracja przyszłością świata	23
Liberalny porządek w budowie	27
Schorzenia budowniczego zapowiedzią zmierzchu	33

CZĘŚĆ PIERWSZA

Rozdział II. Bliskowschodnia pułapka	39
Libia – „jaka piękna katastrofa”	41
Syryjskie piekło	47
Zbójce Państwo Islamskie	50
Szybki odwrót „arabskiej wiosny”	53
Rozdział III. Ameryka Obamy: od nadziei do porażki	62
Fiasko próby naprawy Ameryki	63
Pojednanie z Europą	69
Bliskowschodniej katastrofy polityki USA ciąg dalszy	75
<i>Asian pivot</i> 1.0	79
Rozdział IV. Introwertyczna Unia Europejska	85
Walka o przetrwanie strefy euro	86
Tożsamościowy problem Europy	91
Stosunki zewnętrzne – atrofia woli mocy	97
Rozdział V. Ku przymierzem Pekinu i Moskwy	108
Chińskie marzenie: najpierw Azja	109
Chiny wobec Zachodu: żadnych złudzeń	117
Chińskie marzenie urzeka Rosję	122

Rozdział VI. A życie toczy się dalej (I)	130
Reszta świata odzyskuje swą podmiotowość	130
W Afryce na odwrót	137
Ameryka Łacińska – bez problemów dla świata	140
Narody Zjednoczone – niezrażone robią swoje	141
Gospodarka światowa – po kryzysie rozwija się grzecznie	150

CZĘŚĆ DRUGA

Rozdział VII. Unii Europejskiej droga przez kryzysy	159
Migracyjne tsunami 2015	160
Brexit flagowym triumfem populizmu	165
(Nie) reformy Unii i niemiecki problem Europy	171
Europa wzięta w dwa ognie	176
Pandemia przychodzi Unii z pomocą	183

Rozdział VIII. Donald Trump, czyli odwrót Ameryki od liberalnego porządku	188
Socjopata na sterydach	188
Ameryka Trumpa wobec świata – wygrywać ze wszystkimi.	193
Rollercoaster w działaniu	198
NATO: przetrwać niełaskę Trumpa	208
Ratunek nazywa się Biden, Joe Biden	211

Rozdział IX. Chiny i Rosja: razem przeciwko Zachodowi	218
Historycznej konieczności na przeszkodzie staje... wirus.	218
Do dominacji w regionie droga daleka.	226
Chiny w obliczu przejścia Ameryki od przyzwalania do powstrzymywania.	235
Rosja: konsolidacja neosowieckiego autorytaryzmu	239
Na antyzachodnim kursie	243

Rozdział X. A życie toczy się dalej (II)	253
Życie międzynarodowe w różnych regionach świata.	253
A. Bliski Wschód.	253
B. Afryka	259
C. Azja.	261
D. Ameryka Łacińska	263

Kondycja organizacji międzynarodowych	266
W gospodarce światowej lepiej niż w polityce.	273
Koronawirus 2020–2021 – lockdown, suspens i powrót do normalności.	279
Zakończenie: zmierzch niespieszny	285
Kryzys demokracji	286
Zmierzch liberalnego porządku międzynarodowego (LPM)	293
Co dalej?	299
Bibliografia (wybór)	306
Indeks rzeczowy	321